

## NOTĂ DE POZIȚIE

## Majorarea accizei la motorină din 1 ianuarie 2027: obligație europeană sau alegere de calendar?

Chișinău, septembrie 2026

**Pe scurt.** Termenul de 1 ianuarie 2027 pentru majorarea cu 20% a accizei la motorină nu este impus de Uniunea Europeană. Este un ritm ales de Guvern. Statele care au aderat în 2004 și 2007 au primit între 6 și 9 ani după aderare pentru a atinge minimul european. În 2026, în plină criză a prețurilor, UE însăși permite statelor membre să reducă temporar accizele, chiar sub minim. Republica Moldova are motorina la preț record și poate negocia un calendar adaptat.

### 1. Ce prevede proiectul politicii fiscale pentru 2027

Proiectul politicii bugetar-fiscale pentru 2027 prevede majorarea accizei la motorină cu 20% de la 1 ianuarie 2027. Pentru majoritatea celorlalte mărfuri accizabile, creșterea propusă este de 10%. Ministerul Finanțelor justifică diferența prin necesitatea „alinierii accelerate” la nivelurile minime de impozitare din Uniunea Europeană.

Calendarul propus pentru acciza la motorină este următorul: 4.774,7 lei/tonă în 2026, 5.729,7 lei/tonă în 2027, același nivel în 2028 și 6.875,6 lei/tonă în 2029.

Potrivit ministrei Finanțelor, majorarea ar adăuga circa 67 de bani la litrul de motorină. Pentru agricultori, Guvernul promite restituirea integrală a sumei suplimentare prin subvenții. Cu alte cuvinte, statul ar încasa o acciză pe care apoi o returnează, cu costuri administrative în plus.

### 2. Ce cere, de fapt, dreptul Uniunii Europene

Directiva 2003/96/CE stabilește un nivel minim al accizei la motorina folosită drept carburant de **330 EUR pentru 1.000 de litri**. Această obligație devine executorie pentru un stat la momentul aderării sau la sfârșitul perioadei de tranziție negociate. Până atunci, statul candidat se află în proces de apropiere a legislației.

Convertite în euro pe litru, nivelurile propuse de Guvern arată astfel:

| An         | Acciza (lei/tonă) | Estimare (EUR/1.000 l) | % din minimul UE |
|------------|-------------------|------------------------|------------------|
| 2026       | 4.774,7           | 195 – 201              | ≈ 60%            |
| 2027       | 5.729,7           | 234 – 241              | ≈ 72%            |
| 2028       | 5.729,7           | 234 – 241              | ≈ 72%            |
| 2029       | 6.875,6           | 280 – 289              | ≈ 86%            |
| Minimul UE | –                 | 330                    | 100%             |

Calculul Mișcării: curs BNM de 20,1111 lei/euro (15 septembrie 2026); densitatea motorinei 0,82–0,845 kg/l.

Din aceste cifre rezultă trei concluzii:

- **Nici în 2029 Moldova nu atinge minimul UE.** Anul 2027 nu corespunde niciunui prag european; este un pas intermediar stabilit de Guvern.

- **Anul 2028 are creștere zero.** Pasul de 20% poate fi mutat din 2027 în 2028 fără să schimbe nivelul final din 2029.
- **„Accelerată” este o alegere.** Chiar nota de fundamentare vorbește de o aliniere accelerată, nu de un termen obligatoriu.

### 3. Practica statelor care au aderat în 2004, 2007 și 2013

Statele care au aderat în 2004 au primit perioade de tranziție pentru motorină prin Directiva 2004/74/CE și prin art. 18b din Directiva 2003/96/CE, pentru Cipru. La momentul aderării, li s-a cerut un nivel minim de doar 245 EUR/1.000 l.

| Stat     | Aderare | Nivel minim cerut                  | Termen pentru 330 € |
|----------|---------|------------------------------------|---------------------|
| Estonia  | 2004    | 245 € de la 1 mai 2004             | 1 ianuarie 2010     |
| Malta    | 2004    | 245 € de la 1 mai 2004             | 1 ianuarie 2010     |
| Cipru    | 2004    | 245 € din 2004; 302 € până în 2008 | 1 ianuarie 2010     |
| Polonia  | 2004    | 245 € din 2004; 274 € din 2008     | 1 ianuarie 2012     |
| Letonia  | 2004    | 245 € din 2004; 274 € din 2008     | 1 ianuarie 2013     |
| Lituania | 2004    | 245 € din 2004; 274 € din 2008     | 1 ianuarie 2013     |
| România  | 2007    | 302,51 € în 2011; 316,03 € în 2012 | 2013                |

Surse: Directiva 2004/74/CE, art. 1; Directiva 2003/96/CE, art. 18b; presa economică din România (2012).

**Argumentul-cheie:** țările din 2004 aveau nevoie la aderare de 245 €/1.000 l. Moldova ajunge la circa 234–241 € deja în 2027, fără să fie stat membru și fără o dată de aderare stabilită.

**România** a atins minimul abia în 2013, la 6 ani după aderare. La 1 ianuarie 2012, acciza la motorină a crescut de la 302,51 la 316,03 EUR/1.000 l, iar Guvernul de atunci declara că minimul trebuie atins în 2013.

**Nici statele vechi nu au respectat toate imediat.** Spania, Austria, Grecia, Portugalia și Luxemburg au avut timp până la 1 ianuarie 2012 pentru a ajunge la 330 €.

**Croația (2013).** Mișcarea nu a identificat o perioadă de tranziție pentru motorină la aderarea Croației. Croația este însă un exemplu direct relevant pentru anul 2026 (vezi secțiunea 4).

**Nivelul economic contează.** În 2012, încă în perioada de tranziție, România și Bulgaria erau cu peste 50% sub media UE la PIB pe locuitor (în standarde ale puterii de cumpărare). Republica Moldova era în 2023 la 29% din media UE, potrivit Comisiei Europene.

Și astăzi, Bulgaria și Malta aplică la motorină exact minimul european, nu mai mult.

### 4. În criza din 2026, UE însăși folosește flexibilitățile

- **Consiliul European, 19 martie 2026.** În concluziile sale, a cerut utilizarea deplină a flexibilităților din Directiva privind impozitarea energiei, inclusiv a ratelor reduse temporare, pentru a face față creșterii prețurilor după criza din Orientul Mijlociu.
- **Croația.** A solicitat, în aprilie 2026, autorizarea de a coborî acciza la motorină cu până la 0,225 EUR/litru sub minimul UE, pentru 6 luni. Comisia Europeană a propus aprobarea pe 15 iunie 2026 (COM(2026) 285). Ar rezulta un nivel de circa 105 EUR/1.000 l, adică sub nivelul actual al Republicii Moldova.
- **România.** Stat membru, menține în perioada 16–30 septembrie 2026 o reducere temporară de 25% a accizei la motorina standard.

- **Precedentul din 2022.** În criza energetică de atunci, statelor membre li s-au acordat trei derogări de la Directivă pentru a atenua prețurile carburanților.

*Dacă Uniunea Europeană permite statelor membre să reducă accizele sub minim în această criză, de ce ar cere unui stat candidat, cu venituri de trei ori mai mici, să le majoreze accelerat exact acum?*

## 5. Contextul din Republica Moldova

- **Preț record la motorină.** Pentru 17 septembrie 2026, ANRE a stabilit un preț maxim de 35,53 lei/litru. Recordul anterior era de 34,98 lei, în aprilie 2026.
- **Presiune pe piața internațională.** Ministrul Energiei declară că motorina este tot mai greu de găsit, iar cotațiile au depășit 1.500 de dolari pe tonă.
- **Scumpiri cumulate.** De la 1 septembrie, consumatorii casnici plătesc 20,30 lei pentru un metru cub de gaze, iar autoritățile avertizează asupra unor noi presiuni în facturi.

## 6. Argumentul Guvernului: Acordul de Asociere și răspunsul nostru

Anexa VI la Acordul de Asociere RM–UE prevede că dispozițiile privind ratele din Directiva 2003/96/CE se aplică **în termen de 10 ani** de la intrarea în vigoare a Acordului. Ministerul Finanțelor a indicat, într-un document de concept, termenele 2019 și 2024. Guvernul poate afirma deci că Republica Moldova este deja în întârziere.

Răspunsul nostru are trei elemente:

- **Acordul prevede flexibilitate.** Aceeași anexă conține clauza potrivit căreia Consiliul de Asociere decide un alt calendar de implementare dacă contextul regional o impune. Contextul din 2026 justifică pe deplin activarea acestei clauze.
- **Nici calendarul Guvernului nu respectă termenul.** Planul actual nu atinge minimul nici în 2029. Discuția reală nu este „termen UE sau nu”, ci ritmul ales în plină criză.
- **Planul de Creștere nu indică public această dată.** Plățile din Facilitatea de Reformă și Creștere depind de pașii din Agenda de Reforme. Mișcarea nu a identificat în sursele publice o condiție care să impună majorarea accizei la motorină exact de la 1 ianuarie 2027.

## 7. Solicitățile Mișcării

1. **Amânarea pasului de 20%** de la 1 ianuarie 2027 la 1 ianuarie 2028.
2. **Introducerea unei clauze de declanșare:** majorarea să intre în vigoare doar atunci când cotațiile internaționale la motorină scad sub un prag stabilit și publicat.
3. **Publicarea de către Ministerul Finanțelor** a documentului UE (Acord, Agendă de Reforme sau alt angajament) care impune termenul de 1 ianuarie 2027, precum și a calculului nivelului accizei în EUR/1.000 l.
4. **Sesizarea Consiliului de Asociere RM–UE** pentru stabilirea unui calendar ajustat, invocând contextul regional, după modelul flexibilităților acordate statelor membre în 2026.
5. **Prezentarea unei evaluări de impact** a majorării asupra prețurilor, transportului de mărfuri și de persoane, inclusiv a costului administrativ al restituirii accizei către agricultori.

**Mișcarea Civică „Construim Încredere”**  
Chișinău, septembrie 2026

## **Notă metodologică**

Conversia din lei/tonă în EUR/1.000 litri folosește cursul oficial BNM de 20,1111 lei/euro (15 septembrie 2026) și un interval de densitate a motorinei de 0,82–0,845 kg/l. Rezultatele sunt estimări; valorile exacte depind de coeficientul de conversie aplicat oficial și de cursul de schimb.